

TÁC ĐỘNG CỦA DU LỊCH ĐẾN TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Bùi Thị Ngọc Châu

Khoa Du lịch, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành

Tóm tắt

Bài viết phân tích tác động của ngành du lịch đối với tăng trưởng kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và phục hồi hậu đại dịch COVID-19. Dựa trên cách tiếp cận kinh tế phát triển và giả thuyết tăng trưởng dựa vào du lịch (Tourism-Led Growth Hypothesis), nghiên cứu tổng hợp số liệu thống kê chính thức, phân tích xu hướng biến động của tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP), doanh thu du lịch, lượng khách và các hiệu ứng lan tỏa sang khu vực dịch vụ. Kết quả cho thấy du lịch đóng vai trò là một ngành kinh tế tổng hợp có khả năng tạo giá trị gia tăng cao, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo việc làm và kích thích đầu tư hạ tầng đô thị. Tuy nhiên, tác động của du lịch đến tăng trưởng kinh tế còn phụ thuộc vào chất lượng chi tiêu của khách, mức độ liên kết ngành và năng lực quản trị điểm đến. Bài viết đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế của ngành du lịch thông qua phát triển sản phẩm có giá trị gia tăng cao, tăng cường liên kết vùng, chuyển đổi số và thúc đẩy mô hình du lịch bền vững. Những phân tích này góp phần cung cấp luận cứ khoa học cho hoạch định chính sách phát triển du lịch gắn với tăng trưởng kinh tế đô thị trong dài hạn.

Từ khóa: Du lịch; tăng trưởng kinh tế; GRDP; hiệu ứng lan tỏa; Thành phố Hồ Chí Minh.

Đặt vấn đề

Trong các nền kinh tế đô thị lớn, du lịch ngày càng được xem là một động lực tăng trưởng quan trọng nhờ khả năng tạo ra giá trị gia tăng, thu hút ngoại tệ và thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng dịch vụ. Lý thuyết tăng trưởng dựa vào du lịch cho rằng sự phát triển của ngành du lịch có thể tạo ra tác động tích cực đến tăng trưởng kinh tế thông qua các kênh như mở rộng việc làm, gia tăng thu nhập, thu hút đầu tư và kích thích phát triển hạ tầng. Đối với các trung tâm kinh tế lớn, vai trò của du lịch càng trở nên nổi bật khi ngành này có mối liên kết chặt chẽ với thương mại, vận tải, lưu trú, ẩm thực và các ngành dịch vụ sáng tạo.

Thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm kinh tế lớn nhất Việt Nam, đóng góp tỷ trọng đáng kể vào GDP quốc gia và là đầu mối giao thương quốc tế quan trọng. Trong nhiều năm, thành phố luôn dẫn đầu cả nước về số lượng khách quốc tế và doanh thu du lịch. Tuy nhiên, đại dịch COVID-19 đã tạo ra cú sốc nghiêm trọng đối với ngành du lịch, làm gián đoạn chuỗi cung ứng dịch vụ và ảnh hưởng đến tăng trưởng

kinh tế địa phương. Quá trình phục hồi hậu đại dịch đặt ra yêu cầu đánh giá lại vai trò của du lịch trong cấu trúc tăng trưởng kinh tế của thành phố, đồng thời xác định các điều kiện để ngành này phát huy hiệu quả cao hơn trong giai đoạn tới.

Trong bối cảnh đó, việc phân tích tác động của du lịch đến tăng trưởng kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh có ý nghĩa quan trọng cả về mặt lý luận và thực tiễn. Nghiên cứu này nhằm làm rõ mức độ đóng góp của du lịch đối với GRDP, phân tích các hiệu ứng lan tỏa và xác định những thách thức cản trở việc khai thác tối đa tiềm năng kinh tế của ngành.

Thực trạng tác động của du lịch đến tăng trưởng kinh tế Thành Phố Hồ Chí Minh

Hoạt động du lịch của Thành phố Hồ Chí Minh trong năm 2025 ghi nhận sự phục hồi mạnh mẽ sau giai đoạn bị ảnh hưởng bởi đại dịch COVID-19, đồng thời tiếp tục khẳng định vai trò là một trong những động lực trọng yếu của tăng trưởng kinh tế địa phương. Số liệu từ Sở Du lịch Thành phố và các báo cáo chính thức cho thấy trong năm 2025, Thành phố

Hồ Chí Minh đã đón khoảng 8,56 triệu lượt khách quốc tế, tăng hơn 40% so với cùng kỳ năm trước, cùng với gần 46 triệu lượt khách nội địa - tăng khoảng 20%, góp phần tạo ra tổng doanh thu du lịch đạt gần 278,6 nghìn tỷ đồng (khoảng 10,6 tỷ USD), vượt kế hoạch đề ra cho toàn năm và đánh dấu mức tăng trưởng đáng kể so với kết quả của năm 2024.

Những con số này phản ánh không chỉ sự phục hồi về lượng khách mà còn là mức tăng trưởng về hiệu quả kinh tế của ngành du lịch tại thành phố. Trong giai đoạn đầu năm, thống kê cho thấy trong nửa đầu năm 2025 Thành phố đã đón hơn 22,1 triệu lượt khách, tạo ra gần 118 nghìn tỷ đồng doanh thu, tương đương khoảng 45% kế hoạch doanh thu cả năm, với lượng khách quốc tế tăng hơn 44% và du khách nội địa tăng hơn 7% so với cùng kỳ năm 2024.

Dữ liệu trong 11 tháng của năm 2025 cũng cho thấy ngành du lịch Thành phố hoàn thành khoảng 80,5% kế hoạch cả năm, với 7,37 triệu lượt khách quốc tế và 37,28 triệu lượt khách nội địa góp phần mang lại 233.566 tỷ đồng doanh thu, chứng tỏ mức độ phục hồi và tăng trưởng ổn định của ngành.

Sự tăng trưởng của du lịch không chỉ thể hiện qua lượng khách mà còn có tác động rõ rệt đến các lĩnh vực dịch vụ liên quan trong cơ cấu kinh tế địa phương. Doanh thu du lịch tăng cao đã góp phần quan trọng vào mức tăng trưởng GRDP của thành phố, chi trả cho chi phí dịch vụ, lưu trú, ăn uống, mua sắm và giải trí của du khách, đóng góp trực tiếp vào ngân sách địa phương. Hơn nữa, du lịch thúc đẩy sự phát triển ngành vận tải, khai thác sân bay quốc tế Tân Sơn Nhất, các sản phẩm dịch vụ sáng tạo và các mô hình kinh doanh mới như du lịch MICE, du lịch sự kiện và du lịch ẩm thực.

Tuy vậy, ngành du lịch của Thành phố Hồ Chí Minh vẫn đối mặt với những thách thức mang tính cấu trúc. Mức chi tiêu bình quân của du khách quốc tế, mặc dù đã phục hồi, vẫn chưa đạt mức tương xứng với tiềm năng của một đô thị kinh tế - du lịch lớn trong khu vực Đông Nam Á. Các sản phẩm du lịch còn thiên về quy mô và sức thu hút ngắn hạn chưa đủ sâu về trải nghiệm có giá trị gia tăng cao, dẫn đến thời gian lưu trú trung bình tương đối ngắn. Liên kết giữa các doanh nghiệp du lịch với các ngành sản xuất dịch vụ giá trị cao và các mạng lưới điểm đến khác trong vùng cũng còn hạn chế, làm ảnh hưởng đến hiệu quả tác động kinh tế lan tỏa và mức độ cạnh tranh quốc tế của du lịch thành phố.

Thêm vào đó, cạnh tranh trong khu vực du lịch Đông Nam Á ngày càng khốc liệt với những điểm đến

như Bangkok, Singapore và Kuala Lumpur đang phát triển các sản phẩm cao cấp và dịch vụ tích hợp công nghệ hiện đại. Tình trạng này đặt ra yêu cầu cho việc nâng cao năng lực quản trị điểm đến, đổi mới sáng tạo trong phát triển sản phẩm và nâng cao chất lượng dịch vụ nhằm tận dụng tốt hơn các xu hướng tiêu dùng mới của du khách quốc tế.

Giải pháp phát triển du lịch đến tăng trưởng kinh tế Thành Phố Hồ Chí Minh

Để nâng cao đóng góp của ngành du lịch đối với tăng trưởng kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh trong dài hạn và khai thác tiềm năng ngày càng lớn của du lịch quốc tế và nội địa, cần thiết lập một chiến lược phát triển toàn diện, tập trung vào nâng cao giá trị gia tăng và tính bền vững. Trước hết, Thành phố cần tiếp tục đa dạng hóa các sản phẩm du lịch theo hướng chuyên sâu, gắn với bản sắc văn hoá và lợi thế địa phương, đặc biệt là du lịch trải nghiệm văn hoá - lịch sử, du lịch MICE, du lịch ẩm thực đặc trưng và các sản phẩm du lịch sáng tạo nhằm kéo dài thời gian lưu trú và tăng mức chi tiêu trung bình mỗi lượt khách.

Song song với phát triển sản phẩm, việc nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch và năng lực cạnh tranh thông qua đào tạo nguồn nhân lực chuyên nghiệp và áp dụng các chuẩn quốc tế trong dịch vụ lưu trú, dẫn dắt tour, hướng dẫn nội dung trải nghiệm sẽ đóng vai trò then chốt. Doanh nghiệp du lịch cần đầu tư mạnh mẽ vào ứng dụng công nghệ số - như nền tảng đặt dịch vụ thông minh, ứng dụng du lịch dựa trên dữ liệu lớn và trí tuệ nhân tạo để phân tích hành vi khách - nhằm cá nhân hoá trải nghiệm và tối ưu hoá hoạt động marketing, quản trị điểm đến và dịch vụ khách hàng.

Bên cạnh đó, tăng cường liên kết liên ngành và liên vùng sẽ giúp mở rộng không gian du lịch và tạo chuỗi sản phẩm hấp dẫn hơn. Việc phát triển các tuyến du lịch liên kết giữa Thành phố Hồ Chí Minh với các khu vực trọng điểm phía Nam như Đồng Nai, Bà Rịa - Vũng Tàu hoặc miền Tây Nam Bộ sẽ tạo ra các tour du lịch trải nghiệm đa dạng và chu kỳ lưu trú dài hơn cho du khách, từ đó gia tăng nguồn thu và tối ưu hoá hiệu ứng lan tỏa kinh tế.

Từ góc độ quản lý, cần hoàn thiện các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, tạo điều kiện thuận lợi cho tiếp cận vốn đầu tư, phát triển cơ sở hạ tầng du lịch, nhất là trong các lĩnh vực dịch vụ cao cấp và hạ tầng số cho du lịch. Các biện pháp thúc đẩy đổi mới sáng tạo như ưu đãi thuế cho các doanh nghiệp đầu tư công nghệ du lịch, hỗ trợ phát triển startup du lịch số và chương trình hợp tác đào tạo quốc tế sẽ giúp nâng cao năng lực cạnh tranh toàn cầu cho ngành du lịch Thành phố.

Số liệu từ Sở Du lịch Thành phố và các báo cáo chính thức cho thấy trong năm 2025, Thành phố Hồ Chí Minh đã đón khoảng 8,56 triệu lượt khách quốc tế, tăng hơn 40% so với cùng kỳ năm trước, cùng với gần 46 triệu lượt khách nội địa - tăng khoảng 20%, góp phần tạo ra tổng doanh thu du lịch đạt gần 278,6 nghìn tỷ đồng (khoảng 10,6 tỷ USD), vượt kế hoạch đề ra cho toàn năm và đánh dấu mức tăng trưởng đáng kể so với kết quả của năm 2024.

Những con số này phản ánh không chỉ sự phục hồi về lượng khách mà còn là mức tăng trưởng về hiệu quả kinh tế của ngành du lịch tại thành phố. Trong giai đoạn đầu năm, thống kê cho thấy trong nửa đầu năm 2025 Thành phố đã đón hơn 22,1 triệu lượt khách, tạo ra gần 118 nghìn tỷ đồng doanh thu, tương đương khoảng 45% kế hoạch doanh thu cả năm, với lượng khách quốc tế tăng hơn 44% và du khách nội địa tăng hơn 7% so với cùng kỳ năm 2024.

Cuối cùng, phát triển du lịch bền vững cần được đặt ở vị trí trung tâm của chiến lược dài hạn. Điều này không chỉ giúp bảo tồn giá trị văn hoá và môi trường tự nhiên mà còn tạo nên thương hiệu điểm đến có trách nhiệm và thu hút những phân khúc du khách cao cấp, có chi tiêu lớn và ý thức bảo tồn. Sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý, doanh nghiệp và cộng đồng địa phương là yếu tố quyết định để đảm bảo các mục tiêu phát triển kinh tế và du lịch được thực hiện hài hoà và bền vững.

Kết luận

Phân tích tác động của du lịch đối với tăng trưởng kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh đến hết năm 2025 cho thấy ngành du lịch không chỉ phục hồi mạnh mẽ sau đại dịch mà còn tái khẳng định vai trò là một trong những động lực tăng trưởng quan trọng của nền kinh tế đô thị. Sự gia tăng đáng kể về lượng khách quốc tế và nội địa, cùng với mức doanh thu đạt gần 278,6 nghìn tỷ đồng trong năm 2025, đã đóng góp trực tiếp vào khu vực dịch vụ, tạo việc làm, gia tăng thu ngân sách và thúc đẩy các ngành liên quan như vận tải, lưu trú, ẩm thực, bán lẻ và tổ chức sự kiện.

Tuy nhiên, kết quả phân tích cũng cho thấy tăng

trưởng của du lịch Thành phố Hồ Chí Minh hiện vẫn mang tính mở rộng theo quy mô hơn là gia tăng theo chiều sâu giá trị. Mức chi tiêu bình quân và thời gian lưu trú của du khách chưa tương xứng với tiềm năng của một trung tâm kinh tế - tài chính lớn trong khu vực Đông Nam Á. Trong bối cảnh cạnh tranh điểm đến ngày càng gay gắt và xu hướng tiêu dùng toàn cầu thay đổi nhanh chóng dưới tác động của chuyển đổi số, ngành du lịch thành phố cần chuyển từ mô hình tăng trưởng dựa trên số lượng sang mô hình tăng trưởng dựa trên giá trị gia tăng, đổi mới sáng tạo và phát triển bền vững.

Về mặt lý luận, nghiên cứu này củng cố quan điểm cho rằng du lịch có thể đóng vai trò như một ngành kinh tế mũi nhọn trong cấu trúc kinh tế đô thị nếu được tích hợp hiệu quả với các chính sách phát triển dịch vụ chất lượng cao, hạ tầng số và quản trị điểm đến hiện đại. Về mặt thực tiễn, các hàm ý chính sách nhấn mạnh yêu cầu nâng cao năng lực cạnh tranh quốc tế, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số trong quản lý và marketing điểm đến, đồng thời tăng cường liên kết vùng nhằm tối ưu hóa hiệu ứng lan tỏa kinh tế.

Trong dài hạn, phát triển du lịch Thành phố Hồ Chí Minh cần được đặt trong chiến lược tổng thể về phát triển kinh tế đô thị thông minh, sáng tạo và bền vững, qua đó đảm bảo rằng tăng trưởng du lịch không chỉ đóng góp vào chỉ tiêu GRDP mà còn nâng cao chất lượng tăng trưởng, năng suất lao động và vị thế cạnh tranh toàn cầu của thành phố.

Nghiên cứu này được tài trợ bởi trường đại học Nguyễn Tất Thành.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- World Bank. (2023). *World development report 2023: Migrants, refugees, and societies*. Washington, DC: World Bank.
- UNWTO. (2024). *World tourism barometer 2024*. Madrid: UNWTO.
- International Monetary Fund. (2024). *World economic outlook: Global recovery and structural transformation*. Washington, DC: IMF.
- OECD. (2023). *OECD tourism trends and policies 2023*. Paris: OECD Publishing.
- UNCTAD. (2023). *Digital economy report 2023*. Geneva: United Nations.
- Cục Thống kê Thành phố Hồ Chí Minh. (2025). *Niên giám thống kê Thành phố Hồ Chí Minh 2024 - 2025*. TP.HCM: Nhà xuất bản Thống kê.
- Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh. (2025). *Báo cáo tổng kết hoạt động du lịch năm 2025*. TP.HCM.